

Год. V.

Број 6.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

УРЕДНИЦИ:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић и Сава Петровић.

У Новом Саду у недељу 5. фебруара 1895.

З В А Н И Ч Н И Д Е О.

Рукоположења.

Његова Светост, Преузвишени Господин Патријарх Георгије Бранковић, благоизволео је, дана 30. јануара о. г., свршеног богослова и одређеног администратора парохије у Ердуту, Стевана Кумановића, рукоположити за ђакона; дана 2. фебруара о. г. истог ђакона рукоположити за пресвитера; а свршеног богослова и одређеног

администратора парохије у Врднику, Луку (Дане) Мишића, рукоположити за ђакона; а дана 3. фебруара истог ђакона рукоположити за пресвитера.

Именованье.

Његова Светост, Преузвишени Господин Патријарх Георгије Бранковић, благоизволео је пароху пештанског *Симеона Костића* именовати почасним протојерејем.

Припомоћ свештенству и свештеничким удовицама из земаљског приноса, у Краљевинама Хрватској и Славонији за г. 1894.

М. 557 ex 1894.

Отписом вис. кр. хрв. слав. далмат. земаљске владе од 31. децембра 1894. бр. 16.935. подељене су за г. 1894 ове припомоћи из земаљског приноса:

1. У Архидијези.

- Персида Циковац Рума 150 ф.
- Софија Драгичевић Карловци 150 ф.

- Милица Константиновић Карловци 150 ф.
- Ката Седларевић Тења 100 ф.
- Милица Поповић Миклушевци 100 ф.
- Стефанија Поповић Борово 100 ф.
- Јелисавета Црнобарић Винковци 100 ф.
- Симеон Бабин парох у Визићу 100 ф.

Јелисавета Ковиљак Манђелос 100 ф.
 Софија Малетин Митровица 100 ф.
 Софија Сабовљевић Митровица 100 ф.
 А. Себишановић удова Петровци 100 ф.
 Александра Деановић Карловци 100 ф.
 Александра Радојчић Карловци 100 ф.
 Ана Радосављевић Ириг 100 ф.
 Драгиња Ђорђевић Ириг 100 ф.
 Милица Михајловић Карловци 100 ф.
 Софија Коларовић Карловци 100 ф.
 Евица Димитријевић Карловци 100 ф.
 Љубица Поповић Карловци 100 ф.
 Симеон Аранички капелан Земун 100 ф.
 Јован Протић капелан Земун 100 ф.
 Љубица Колчаровић Шимановци 100 ф.
 Наталија Црногорац Земун 100 ф.
 Кристина Сечански Сурдук 100 ф.
 Стана Катић Н. Карловци 100 ф.
 Софија Скенцић Чепин 50 ф.
 Александра Лучић Ердут 50 ф.
 Софија Смиљанић Винковци 50 ф.
 Јелисавета Николић Митровица 50 ф.
 Драгиња Николић Митровица 50 ф.

Карловци, 24. јануара (5. фебруара) 1895.

Александра Обрадовић Кузмин 50 ф.
 Софија Јефремовић Митровица 50 ф.
 Г. А. Николић капелан у Митровици 50 ф.
 Ђорђе Иванић Моровић 50 ф.
 Милош Узелац Вогањ 50 ф.
 Љубомир Недељковић Каменица 50 ф.

2. У пакрачкој дијецези.

Милица Николић Пожега 100 ф.
 Јефта Поповић Гређани 100 ф.
 Алекса Босанац Врбовљани 100 ф.
 М. Пауновић Јабланац 100 ф.
 Нат. Томић, Рајић 100 ф.
 Јелисавета Прњаворац Сухамлака 100 ф.
 Анка Миљевић Сухопоље 100 ф.
 Иларион Капетановић В. Ператовица 50 ф.
 Јулијана Јандрић Беловар 50 ф.
 Атанасије Димић Болфан 50 ф.
 Наталија Бузацић Буџе 50 ф.
 Софија Марковић Дарувар 50 ф.
 Ст. Марић Шуметлица 50 ф.
 Дим. Бабић Слатина 50 ф.
 Михајло Јаћимовић Кућанци 50 ф.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Како треба да се знаменујемо знаком часнога и животворнога крста по учењу православне источне Христове цркве?

На овако стављено питање да би одговорити могли, пре свега, ваља нам знати спољашњу слику крста у опште, а за тим форму оног крста на по се коју је православна источна Христова црква као символ хришћанства примила.

Спољашња форма крста, као што знамо, састоји се из четири крака, наиме: горњег, долњег, десног и левог крака.

А како ћемо и на који начин доста тачно описати слику оног крста, коју је православна источна Христова црква усвојила?

На ово питање не може се просто одговорити: е па крст крст, сви ми знамо шта је крст.

Није тако, јер овде се пита: како се ваља прекретити? А да би на ово питање коректно одговорити могли, треба безусловно знати: како изгледа по спољашњој форми својој онај крст, који је од православне источне Христове цркве

усвојен? А то ћемо искључиво само помоћу црквене археологије докучити.

Црквена археологија обично четири крста спомиње и по спољашњој форми својој описује, те ћемо овде све четири форме крста навести онако, како их црквена археологија набраја.

На прво место ставља се грчки крст (*crux graeca*) којем су сва четири крака једне исте дужине и по спољашњој форми својој изгледа ево овако: —*

На друго место долази латински крст (*crux latina*) којем је крсту долњи крак дужи, као неко држаље, него што су други краци, те изгледа овако —**

* 1.) Griechisches Kreuz mit 4 gleich langen Armen () kommt auf Münzen Constantin's u. Karl's d. Gr. vor.

** 2.) Hohes lateinisches Kreuz dessen unterer Arm Kreuzesstamm länger ist, als die übrigen. Haupt u. Arme () kommt zuerst im 3. Jahrh. vor.

У трећем реду спомиње се тако звани св. Андрејски крст (*crux decussata, Andreana*). Овом су крсту — као оно грчком — сва четири крака једнаке дужине, само што овај крст косо лежи, те изгледа као у писменици слово X. —***

Црквена археологија на последње, или четврто, место ставља крст египатски или Антонијев крст (*crux comisa signum Tau*). Овај без горњег крака крст изгледа као у писменици слово T —****

Сад знамо дакле како изгледа грчки крст по спољашњој форми својој, који је православна источна Христова црква у најстарије доба хришћанства примила и усвојила. Онај крст дакле коме су сва 4 крака подједнаке дужине — као што смо га горе нацртали: тај је грчки крст и никоји други!

За доба прва три века бадава ћемо тражити формални (материјални) крст по светим храмовима божјим, јер га тамо нећемо наћи, прем да се у оно доба виђаху на јавним местима подигнути крстови, о којима и Јевсевије, писац црквене историје, често пута помен чини, те између других да наведемо само један пример овоме: Кад је цар Константин победио свог противника Максентија и свечано у Рим ушао, „одмах је заповедио, да начине слику његову са знаком спасоносног страдања у руци. И кад Римљани у сред своје вароши подигоше статуу Константину како држи часан крст у десној руци“ — — — вели Јевсевије (Црквенска Историја Јевсевија Памфила, с руског преведена. Београд 1871. II. дио стр. 208).

Али, да је у то доба и формални крст у цркву већ унесен био, томе у Јевсевијевој црквеној историји нигде помена нема.

Истина, да се у старој хришћанској цркви употребљавао знак часног крста код св. трапезе, при рукополагању свештенства, при чину св. тајана божјих и при спољашњем крстообразију, те св. Августин пита, а уједно и одговара: шта је знак Христа друго, него крст Христа? који се употребљава вјернима на чело, или при освештењу воде с којим се вјерни

*** 3.) Andreaskreuz — *crux decussata Andreana*. Kreuz das mit allen 4 gleich langen Armen schräg liegt (X).

**** 4.) Ägyptisches oder Antonius Kreuz (T) ohne Oberarm Kreuzeshaupt.

Сви ови цитати од * до **** могу се читати у књизи под насловом: „Müller und Mathes Illustriertes Archäologisches Wörterbuch — — Leipzig“ на стр. 590. у првом ступцу.

препорођавају или при јелеосвештењу с којим се помазују. „*Quid est signum Christi nisi crux Christi? Quod signum nisi adhibeantur sive frontibus credentium, sive ipsi aquae ex qua regenerantur, sive oleo, quo chrismate unguuntur*“ (Читај Josephi Binghami Antiquitates Ecclesiasticae. Halae 1727, трећу књигу, стр. 237. цитат (x).

Ал све ово изражено је само спољашњим знаком крста, који није сам крст, није материјалан крст, јер овај је после 340. године само у цркву унесен био, дакле у доба после владавине цара Константина великог († 337).

Никако дакле не потиче од Константина поменути обичај: крст материјални у св. храм божји уносити, него у задњим временима хришћанства. „*Atque adeo huius consuetudinis origo non a Constantino ut multi sentiunt, sed ex sequentibus ecclesiae aetatibus deducenda est* (читај горе поменуту књигу стр. 238.).

У осталом, толико је извесно да је, по црквеној археологији, најстарија форма грчког или оног крста, којим су сва четири крака једне дужине. Е па то је и врло наравно: јер је и сама источна или грчка црква без сумње најстарија од свију хришћанских цркава. „*Die morgenländische oder griechische Kirche ist unstreitig die älteste von allen christlichen Kirchen*“ (Тако вели учени Енглец Johann Glein King, доктор теологије, члан археолошког друштва и капелан при енглеском посланству у Петрограду, у књизи својој под насловом: „*Die Gebräuche und Ceremonien der Griechischen Kirche in Russland. Aus dem Englischen übersetzt. Riga 1773*“ стр. 1.

Учени и безпристрасни свет увидео је: да православна источна Христова црква од искони — од постанка свог — на првобитном темељу лежи. Њезине установе свете и неповређене осташе за сва времена.

На против многима је у очи пало, како се у римску цркву од векова постепено неке новотарије увађају, у толикој мери баш, да се је од православне негда заједничке Христове цркве далеко, предалеко удалила; с тога није се чудити: што Gisbertus Voetius професор *sacrum litterarum* на гимназији у Утрехту, у књизи својој под насловом: „*Desperata Causa Papatus*“ у Амстердаму год. 1635 штампаној, на страни 766. осуђујући многе новотарије, које су се у римску цркву постепено увађале, пита, под тачком 7., међу другим и следеће:

зашто је римска црква одступила од заједничке матере цркве Јерусалимске и од мајке своје источне, од куд је сву вероисповед и хришћанство получила? — „Cur Romana (Ecclesia)

secessit a matre communi Hierosolymitana, et a sua matre Orientali, unde omnem religionem et Christianismum accepit?“

(Свршиће се).

РЕЧ НА ЗАДУШНИЦЕ.

Превелика је љубав мајчина наспрам свога чеда. Па ипак и од те највеће љубави материнске још је већа љубав св. наше цркве наспрам своје верне деце. Већа је с тога, што је материнска љубав ограничена, а љубав цркве је безгранична; она је прва времена, а ова — вечна. Чим угледамо прве зраке јаркога сунца, св. црква нас прима на своја наручја; она нас кроз цео живот за руку води; па и с оне стране хладног гроба не напушта нас. Св. црква наша бринући се у вечности за своју верну децу, сваког дана, недеље и празника приноси своје молитве свемогућем Творцу, у којима се моли за опроштење грехова и спас душа њихових.

Но поред тога што се св. црква наша сваки дан моли за своје верне, који овај временни живот вечним заменише, још је неколико дана преко године наменула нарочитим молитвама за спас и покој преминуле верне деце своје. С тога вас је, љубазни хришћани, ево и данас св. црква сазвала, а ви се у овако лепом броју одазвасте, те гиме посведочисте, да су вам сени ваших покојника миле и драге, потврдисте, да их и сада љубите и штуете, и да вам је стало до спасења њиховога.

Па кад су вам упомене на ваше покојнике тако свете и кад их тако љубите, што и делом посведочисте, јер не само што се у овом броју испустише, него се и позиву моме од прошлих година својски одазвасте, те гробље — то свето место где земни остаци драгих нам покојника почивају — оградисте, очистисте па и сада на њега достојну пажњу обрађате; то ћу — ослобођен вашом досадањом предусретљивошћу — покушати, да вам још нешто метнем на срце, — а да ме и опет послушате.

Ако погледамо на све народе око себе видећемо, да се сви, без разлике, брину о свом бројном напретку и благостању. Па кад сви народи за тим теже, то се и ми Срби, ако не-

ћемо да будемо угушени и поплављени, морамо старати о томе. Пошто пак у много случајева неки наши искварени обичаји доприносе да бројно и у благостању опадамо, то ћу и овом приликом против неких таквих обичаја да проговорим, а нарочито о онима који ми баш на данашњи дан на ум падеше, а то су они, који претходе смртним случајевима и који им следедују. Ти искварени наши обичаји јесу: прво, наше поступање и држање око болесника; и друго, наши обичаји приликом погребља, као што су дађе, подушија и т. д.

Да бројно опадамо, осим многих других узрока, један је и то, што ми нашим болесницима не дајемо за времена нужне помоћи, већ у место да позовемо за времена лекара ми пропуштамо време тражећи помоћи у врачара и бајалица, а лечница зовемо обично кад је смрт на прагу и када више помоћи нема. Много има болести, које би се у првој клици олако и без велика трошка утаманили могле; али што то тако не бива, често је узрок неразумна штедња. У много случајева изгледа ми, као да се од болесника штеди и закида, само да за дађу више остане, која десет пута више однесе но што би лечник и лекарија стала. Код нас сељана може се слободно рећи, да половина умире без лечничке помоћи, а неће бити претерано ако се узме да од те половине опет половина умире с тога што им за времена није пружена лечничка помоћ, — умире дакле без Божје воље и са немара својте им. Један, дакле, узрок што бројно и без нужде гинемо, тај је, што својим болесницима за времена праве помоћи не пружамо.

Други је пак узрок нашем бројном опадању и то, што често својом кривицом на себе болест навлачимо, и то тиме, што се, дворећи болеснике, ни мало на здравље своје и своје деце не обазиремо. Очевидац сам био где мати у уста љуби своје мртво чедо које је несретној дифтерији као жртва пало, а кроз неколико

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBL.BS

часака љуби своје живо дете. Не значи ли то убијати своје дете и тиме товарити на душу своју неопростив грех. Познато ми је више случајева где домаћи јектичавог болесника напајају из истог крчага, из кога цело друштво пије. Зар се не зове то, против Божје воље убијати себе. Зар не видите у том узрок, што се та несретна болест „јектика“ баш канда код нас Србаља највећма одомаћила. А где су још многе друге наше неупутности, како код болесника, тако и код самртника.

Чувајмо своје здравље, јер Бог неће да ми умремо, већ да живимо. Живи Бога хвале! Не затиримо се бар без Божје воље!

А сада ћу, љубазни хришћани, још да проговорим о даћама и подушију, о обичајима, којима се не само вређа и изопачује учење наше цркве, већ којима се новчано упропашћујемо, а тиме грешимо и Богу и потомству својем. Истина, св. наша црква прописује, на основу учења самог Господа Исуса Христа, да треба гладног наранити, жедног напојити, — у опће милостињу делити; али под тим гладнима и жеднима разуме сирмаке, којима је милостиња потребна, а не разне муктације који иду на погребе за љубав јела и пића, а не што то црква прописује. Ми смо дакле нашим даћама прво и друго „дело милости телесне“ претворили у грех, и то грех смртни, у *неумереност у јелу и пићу*. Па коме је Бог дао имања и не чудим се толико, али се чудим сирмаку који се уваљује у дуг и после са својом сирочади кубури по више месеци, а све за љубав неког обичаја, који црква наша осуђује. Задужује се и кубури за то, да налије и насити неколико грла, која ни најмање осећаја у његовој тузи немају, него даћу и са које „многоја“ зачињавају.

Окајмо се, дакле, једном тих штетних обичаја, који нас материјално затиру и који у разборита човека морају вређати истиниту љубав наспрам свога покојника.

Газде у томе морају напред, јер њима се неће моћи пребацити да чине то што им се не може и да им сиромаштво не допушта.

Света наша црква учи нас, да је за спас душе и опроштење грехова довољна *молитва цркве и хришћанска милостиња*. Па с тога држећи се њезине св. науке, молимо се Богу и колико нам је могуће — чинимо милостињу. Света црква ништа друго од нас и не захтева. Што, дакле, товарити себи на душу грех, а на имање дуг, зарад неоправданих обичаја, који се одржавају не с тога, што их волимо, већ с тога, што нема онога ко ће делом да им на пут стане.

Коме је Бог дао, да може за спас душе и вечан спомен своје покојнику нешто жртвовати, имаде много богоугодних и племенитих начина, на које може ту своју намеру извести, те достојно своју љубав или поштовање своје покојнику указати. Та ето нам св. цркве наше, која се сваки дан за своју упокојену децу моли. Учинимо њој по могућности свој дар. Тако су чинили и наши славни прадедови, па им се и „поје литургија и овога и онога света“. Ено вам „фонда св. Саве“, те дивне задужбине нашег св. Патријарха Георгија! Зар се можемо на бољи и достојнији начин одужити нашим милим покојницима, него ако делом посведочимо, да нам је на срцу наша вероисповедна школа коју су нам наши стари у аманет оставили. Ко ће нам веровати да љубимо своје мртве кад наспрам своје живе деце — подмлатка и узданице своје, довољне љубави не показујемо! — Ено вам на даље толики богоугодни и просветни заводи и установе. Та кад би само једну четвртину од онога што на даће и друге штетне обичаје утучемо, жртвовали на просветне цели, чудом би се зачудили шта смо кадри учинити. Таким делом угодили би Богу, користили своје народу, светао образ своје подмлатку оставили, достојно штовање одали својим покојницима, — а себе ипак неби у оној мери оштетили, колику нам штету наши искварени обичаји наносе.

Слава и хвала нека је свакоме, који добрим примером претходио буде у искорењивању тих штетних обичаја — тога корова у њиви народног нам живота!

В. К.

Чаю воскресенїа мертвыхъ.

Облик и црте, које јој од оне визије ду-боко у памети урезане остадоше, гледала је сада својим очима на јави, те беше чврсто уверена да ће се и све остало збити и дого-дити. И заиста, кратко време после тога буде као одпадница од корана и ватрена поборница хришћанства на смрт осуђена. И по сведо-чанству св. Евлођија, који је био очевидца, први је претрпио сродник Аврелијев Феликс мученичку смрт; за њим је дошао на ред Ђакон Борђе, кога као странца хтедоше и поштедити да је хтео притајати вере своје, но он то ни-како не хтеде учинити; затим погибе Дилијоза жена Феликсова; а најпосле Аврелије и На-талија. — На ту причу надовезује Вајт ово:

Догађај тај, који неје јединствен, већ између многих изабран, пружа нам многу црту за поуку. Да је визија изведена фактичким личностима доказао је најјасније долазак онога човека, који за време тога догађаја тек што се кренуо на пут из Палестине за Алгир, а то опет доказује даље да се не прекида са-обраћај између покојника и нас на земљи, наиме пак између покојника и оних који су у цркви спојени као удови у једно тело хри-шћанско, коме је глава Христос Спаситељ. Што се пак тиче светлости и славе оне у којој се мученице за веру појавише својој пријатељици, може се претпоставити, да је то део оне славе до које ће верни после будућег општег преображења доспети, а коју су оне путем антиципације достале, ако се у опште тако што и претпостављати може, или ако се такав начин појављења не би могао другим (субјективним) путем протумачити.

Но што се овде не сме превидети, то је, да духови покојника стоје у свези са земаљском природом, помоћу које они на живе упливишу, и у чему лежи и услован доказ за ускренуће. Но ван сваке је сумње, да такав дух жуди за повратком или, како Апостол вели, за понов-ним успостављењем тела свога. А да ли у опште, после коначног распада у прах и пепео, ипак преостаје „*нешто*“ што би имало по-служити као клица за ускренуће, то се не да извести из сравњења са шеничним семеном, јер шака пепела и за живот способно семе, сасвим су две различне ствари.

Но овде и не долази у обзир земаљски прах, већ земља као таква, на којој живе људи, ради којих је и створена. А врхунац свију њених производа је тело човечије, које опет превазилази њене границе, јер му је опредељење да служи духу, а и не може га земља попут животињских тела сама произ-вести. Свемоћна реч божија, која је тело чо-вечије од земље произвела, у стању је то исто тело поново оживети, да га поврати духу с којим је већ једном уједињено било, само што тада неће више бити у старом пропадљивом, већ у новом за навек непропадљивом и не-променљивом стању.

Непреображена природа нема нигде сталне тачке при којој би се зауставити и примирити могла, него непрестано лута поларним против-ностима; то би нашла само у човечијем духу. Човек у садањем своме стању може имати унутарње задовољство, али никад прави мир, јер над њим влада стара природа. Преображен човек пак може само на исто такој земљи жи-вети, као што опет преображај и коначни мир природе зависи једино од човечанског.

Овде се и опет истиче наука апостолска, да ће својства ускренулог тела бити сасвим друкчија од садашњих у садашњем телу. То се јасно обележава у апостоловим речима: „јела су за трбух и трбух за јела; али ће Бог и ова и онога покварити. А тело неје за курварство, него за Господа и Господ за тело. А Бог и Господа подиже, и нас ће подићи силом сво-јом“ (I. Кор. 6. 13—14.). А даље вели у истој глави: „Не знате ли да су тела ваша уди Христови?... А ко се Господа држи, један је дух с њим... Или зар не знате да су телеса ваша црква светога Духа који живи у вама, којег имате од Бога, и несте своји. Јер сте купљени скупо. Прославите дакле Бога у телесима својима, и у душама својима што је Божије“.

Анимални (дѣшевный) живот креће се у два правца тежећи за самоодржањем т. ј. тежи за храном и расплођењем. Храном умножава човек крв помоћу сваривања и дисања мењајући не-престано материју, без чега би сваког тренутка могла наступити смрт. Телу пак иза ускренућа не треба свега тога, оно је узвишено и утвр-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

ђено у духу. А како ни смрт неће моћи таманити тада никога. онда је и расплођавање постигло крај свој. Неће тада бити више узнемиривано оним органима, које св. Апостол назива *трбухом*. А оно што Апостол назива телом, то је онај органски строј који је за бесмртност опредељен, помоћу кога човечански дух уздиже телесност њеном Створитељу. Стога и припада тело Господу, јер је Господ глава свију људи, као што и Господ припада телу, кога кроз причест св. Евхаристије још овде на земљи приправља и одхрањује за небески живот. Јесмо ли једном (као што Апостол каже) одложили облик земаљског човека, онда ћемо се обући у облик небеског, или ћемо подобије његово примити у онај час, кад се *со славом* по други пут објавио буде.

Стога и јесте тако важна она опомена коју шаље апостол Павле Тимотеју, правога сину у вери, а која гласи: „Опомињи се Господа Исуса Христа који уста из мртвих, од семена Давидова... Зато трпим све изабраних ради да и они добију спасеније у Христу Исусу са славом вечном. Истинита је реч: ако с њим умремо, то ћемо с њим и оживети. Ако трпимо, с њим ћемо и царовати. Ако се одречемо, и он ће се нас одрећи... Ово напомињи и посведочи пред Господом да се не преширу, које ништа не помаже, него смета оне који слушају. Постарај се да се покажеш поштен пред Богом, као радни који се немашта стидети, и право управља речју истине. А поганих празних разговора клони се; јер највише помаже у безбожности, и реч њихова као живина точи... Тврдо стоји темељ Божиј имајући овај печат: позна Господ своје, и: да одступи од неправде сваки који спомиње име Господње“ (Тим. II. гл. 2.).

Савет овај који је дао ап. Павле Тимотеју, а крозањ хришћанској општини гласи другим речима овако: не смећи с ума ни за тренут ока да је Спаситељ као *сынз челоџческiй* претрпео смрт за грехове свију, а тако исто за све изнео и вечни живот на видело. Из овога нам се прво и прво јасно указује основа око које се савија васколика вера и нада наша и одкуда добијамо одговор и потпуно умирење на сва питања и за васколике губитке, беде и невоље у садашњем животу; а друго упућујемо се да назимо на ону за даћу овог земаљског живота, која му за суш-

тину служи, јер од ње зависи судбина будућег живота нашег.

Судбина та састојаће се у том што ће бити одлучени они који се не хтедохе поправити од помилованих; деца велијалова од деце Божије; блажени — на којима почива благодат спасенија, од грешника — који су ту благодат одбацили и речју и делом од Бога се отпадили.

Па како ће сваки примити награду по делима својима, то онда не може пасти у део благослов Божиј грешницима који проводише безбожнички живот, јер га они у осталом као синови мрака несу ни тражили. Савршени мир и вечита радост, преображење телесног живота кроз славу, може се само од Бога јединог получити; проклетство пак као зло не зависи ни мало од свете воље Божије, него оно лежи у самом отпадништву од Бога, дакле рађа га сама кривица. А суд ће изрећи *сынз челоџческiй*, јер му је ту власт дао отац небески

Сви морају ускрснути или повратити се у телесно биће. Но преображена тела праведничка узвисиће се у вечитој младићској свежини у светлост и слободу духа; дочим ће у грешницима остати стара борба, а помрачени, немоћни и грозно пакосни дух биће привезан уз тело, које ће бити огледало беде и јада његовога. И са страхотама овог овако здробљеног, за навеки поквареног, демонског бића не могу се ни близу сравнити оне страхоте и напасти које је Мојсеј отпадницима у народу своје као казну означао. И неје бадава наређено да, уз топле жеље и благослове, и те претње и угрожавања у облику песме и до нас дођу. Полет и мелодија те песме упливише на човека неоодољивом снагом, јер лењивца креће на посао, потиштеног узвишава, тужног разведрава, а бојажљивца чини јуначним. Тај религијозни спев — који се у свима крајевима света под именом „псалама“ чита — узноси до небеске љубави, укрепљује клонула срца, растерује незадовољство и сумњу, потстиче оданост к Богу, снажи и укрепљује вољу на свако добро.

А да и света наша црква све то тако исповеда и проповеда — покрај силних доказа из црквених књига — доказује нам и она дивна ускршња песма, коју верни припадници Христови, оружани непоколебивом вером и бла-

женом надом шаљу своје Искупитељу радосно певајући: „Христосъ воскресъ изъ мертвыхъ

(„Реформа“ 1878. бр. 20—26.)

смертію смертъ поправъ и свцимъ во гробѣхъ животъ даровавъ“. —

У Голубинцима, августа 1894.

Дамјан Прерадовић
парох.

ПОРОДИЦА И РЕЛИГИЈА.

Проповед оца *Августина од Монтефелтра*. С талијанског превео: јереј **Илија Шумановић**.

Господо!

Имаде вам једна установа, која је, после религије, најлепша, најслађа и најдража од свију установа, која је неопходна основица и природни ослонац друштвеног напретка; установа, која је установљена од узвишене руке, јер је установљена од саме руке Божје; установа, коју треба, у буквалном смислу речи, назвати основним стубом друштвене зграде, јер би се ова без ње брзо уздрмала и порушила, — а то је: лепа, мила, света установа **Породице**.

Она је донекле виша од јавног друштва, па и од саме отаџбине. Свакако породица тако радикално тангира јавно друштво и отаџбину, да напредовање и опадање породице, значи: напредовање и опадање јавног друштва и отаџбине.

Али данас не ће то да схвате; данашње теорије социјалне и утопије хуманитарне не воде рачуна о породици, која је управо стожер и живот друштвеног поретка. Оне заборављају, да се породица храни на самоме извору нашег живота, на топлом срцу наше мајке и оца.

Један учени публициста рекао је, да је породица друга душа човечанског друштва, али данашњи законодавци врло ју често смећу с ума; они се највише базирају на индивидуум и народ, а не рачунају с породицом, том светињом традиција и обичаја; том родитељском народа храбрих и великих, и школом, која људе учи друштвеним врлинама.

О њој, дакле, хоћу, да данас беседим.

Пре, кад оно расправљах о човеку, јасно сам показао како он не може без религије живети, и, све кад би без ње живео, да би нам онда пружао призор из једне јако жалосне драме. То исто хоћу данас да докажем о породици, тој колевци детињој, том огњишту, са којег се греју човека најчистије и најсветије традиције, тој сталној установи за одржање рода

човечјег, а која би без религијозне подлоге пружала нам још много жалоснији призор, но човек без Бога.

Господо! Ево вам за то одмах доказа.

Породица има две стране у себи; једну божанску и једну човечанску.

Страна човечанска. Породица постаје услед слободне воље мужа и жене. Поједини уговори модификују нузгредне услове њене суштине у погледу човечанске стране брака. Државна власт бдије над тим, да уреди њене цивилне односе, као: одношај деце према родитељима и обратно, одношај између мужа и жене, и т. д.

Али породица има и своју божанску страну.

Принцип породичнога живота јесте она морална веза, која саставља и веже више живота у један живот; корен дужности, које детерминују односе између оца, матере и деце, потиче из воље самога Бога, који је још при стварању света установио и благословио везу између мужа и жене.

Заиста чудновата историја! Свето писмо нам прича, како је Бог, пошто је из ничега створио свет, и касније човека, врхунац својих дела, рекао: „Није добро, да човек сам буде; додајмо му помоћ и одмену“. И тако се деси, да је Бог, у Својој бескрајној добротни, дао човеку другарицу, те Адам, кад ју је угледао, кликну: „Ево меса од мога меса, ево кости од моје кости, ево крви од моје крви“.

И Бог је благословио ту њихову везу, која постаде извором човечанства, и рекао им: „умножавајте се“!

У тој старозаветној причи садржана је историја извора породичног и разлог породичне екзистенције.

Али какву је основицу дао Бог породици? Можда чула? Не, јер она спадају у инферијорну страну човека, а нису ни истрајна Та и животиње имају чула, па ипак немају породице. Треба се попети много више, да се дође

до основице те божанске установе; јер у породици не пренаша човек само живот материјални, већ и спиритуални; преноси своје идеје и крестости.

Где да нађемо, дакле, основицу породице? Можда у интелигенцији?

Господо! Интелигенција је звезда, која воли да се блиста; она не љуби спајање, већ осамљење; дакле ту нема за брак доста чврсте везе.

А не ћемо ли можда наћи ту основицу у интересу? О, никако! Наклоност и интерес нису никад били близанци. На жалост то данас тако изгледа, али то је само лажна наклоност, што се данас слубљује са интересом; — права наклоност не познаје интереса.

Па шта је данас постало из брака? О, знате ви то добро, господо! Трговина, контракт; куп и продаја. „Хвала вам лепо на браку!“ ускликнула је недавно једна одлична женскиња, јер се данас не узима жена, већ њен мираз; данас не траже женске крестости у жене, већ њене акције од новчаних завода; данас се не чезне за својствима моралним у жене, већ за њеним — купонима

И тако се дошло до оне безбожне данашње доктрине, која учи, да се може по вољи кидати света веза брачна и тражити слободно растављање супруга, т. ј. једну врсту прекривене полигамије

И тако та, презирања достојна, доктрина спрема за будућност: рујину породице и отаџбине. Али та доктрина, која код данашњег брака слубљује лажну наклоност и интерес, уједно доказује, да та лажна наклоност и интерес нису ушли са Божјом вољом у свети склоп брака. Бог је основао породицу на много чистијем и нежнијем темељу; Он ју је основао на срцу, том господујућем делу човековом, које из потребе љубави склања човека на жељидбу. Па кад породица излази из срца човековог, онда не може бити тако лака и незнатна стварка: склањање брака т. ј. оснивање породице.

Али, уза све то, историја нас учи, да без религије не би никада само срце успело у стварању породице, јер срце љуби, али не толико дуго, колико је потребно за породицу. Срце шапће: „ја те љубим“ — али не љуби трајно и једнако увек исту ствар и особу; а ту лежи јад.

Човек је упознао ту своју слабост, па је

призивао у помоћ светско законодавство, али ово није могло ослободити човеково срце од те његове несталности. А усљед тога је законодавство, шта више, авторизовало полигамију и слободно кршење брака.

Да се освети породица, требало је поћи много даље; требало се попети до оног олтара, на коме је породица заснована.

То је, шта више, и само поганство увидело, да треба што тешње приближити домаће огњиште и олтар. *Pro aris et focis* — то није поклич само једног народа, већ свих народа и свију народности. Увек и свугде је религија благосиљала и освештавала ту везу, која није спој само два тела, већ приљуба две душе, које се узвисују са земље на небо.

Само у оваким временима, као што су ова наша, могло се наћи људи, који се без Бога лађају тог подхвата.

Па шта видимо, господо, данас на све стране? Колико домаћих огњишта плива у сузама? Ја видим, јао, како тавни сјај домаћег огњишта.

Ох, домаће огњиште! Ти не тражиш разлога, не питаш за што се тако догађа; или можда не видиш како се кидају оне породичне везе, које те одржавају? Ниси ли, можда, ти само угасило оно свето кандило и покидало оне свете везе, што су те свезале пред Божјим олтаром?

Твоји су „пријатељи“ клицали само: *Pro focis!* и где, ти сад тужиш и цвиллиш. Колко је ради тог начела суза проливено, колико пропасти проузроковано!

Јер, господо моја, кад је Бог и религија прогнана из породице, шта вам онда још преостаје? Ви велите: „Остаје нам срце.“ Па добро; али то је срце слабо и нестално, оно је ћудљиво и у часу се узбурка. Срце, да се може равнати по законима истините љубави, мора бити надојено религијом; без ње нема породична мира, без ње је обешчашћена супрушка ложница.

Али ви питате: за што само срце не би било кадро основати и одржати једну добру породицу?

Ево за што; јер закони породични јесу закони срца, али срца, које се влада по законима истините љубави. А први закон истините љубави захтева од срца: да љубав увек

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

јача, јер како она застане, одмах слаби и — ишчезава.

Ево за што, господо; јер је вечна љубав врло редак цвет у врту наше земље; зар има кога, који се обмањује, да му се у срцу неће никада угасити тај свети плам? Знам добро, да младост верује, да ће се вечно љубити, знам добро, да мисли, е ће још јаче та љубав расти, знам да је младост окружена илусијама као врт са цвећем, али знам и то добро: да за кратко, господо моја, све то mine као кратки, слатки сан, и да онда, јао, наступи горка увиђавност хладне истине.

Где су онда они заносни афекти, што нам обећаваху вечност љубави? Прохујаше, као ветар, кроз наша срца и оставише за собом у празном срцу тешку тиморину, да опет упале нова, друга срца и да их опет — обману.

За то, господо моја, за мало дана после венчања, човек гледа како с' обе стране хладни она љубав, на коју се обе стране заклеше, да ће их вечно грејати.

Сам човек није кадар уздржати љубав у вечном напредовању и ојачавању, већ му је нужна при томе помоћ Божја. Па збиља; шта ту ради религија? Она учвршћује мир и срећу породичну, гонећи са домаћег огњишта све

протузаконите мисли и назоре, те пружа љубави један неисцрпиви елемент у томе, што јој показује вечну лепоту Богу одане хришћанске душе; лепоту прву, Божју, која је дала свима другим лепотама живот; ону лепоту, која не стари и не прелази, већ се љуби вечно. Религија даје души онај надприродни осећај, кога осећају они што су Богу одани; ствара у души ову мистеријозну љубав, по којој се сродне душе траже, те се нађу и вечно сљубе у Богу.

И тако: религијом чувана љубав не пропада, не гине; ни сама смрт јој не може ништа, а време, које све руши, не може да поруши ту божанску љубав.

Јесте ли видели онај израз блаженства на ликовима светаца, кад их представљају уметници, како са бескрајним својим мислима стоје у души удубљени и предани Богу. То је израз те љубави, о којој сам вам говорио.

О, хришћански супрузи, разумете ли ви безгласни језик тих светих икона? Ја вас сажаљевам, ако га не разумете, јер се никад не ћете знати узвисити духом. Божанска искра, што је у вама, остаће увек прикривена, као огањ под пепелом. Ја оплакујем ваше домове, ваше жене, вашу децу и — вас саме!

(Наставиће се).

ХОЋЕ ЛИ БИТИ ОД КОРИСТИ?

Претпостављамо, да „Заставин“ г. писац, велике фирме: „Куд се дева Немањино благо“, није писао своје чланке у прошлогодишњој „Застави“, а да их не пише ни у овогодишњој, у намери: да српском народу, нити иком другом, данашњу управу српских народно-црквених фондова претстави и оптужи као неродољубиву, несавесну, невешту и нерадину; не у намери, да данашњу управу ту дискредитује у народу, како би ју временом народ заменио „јединосасавајућом“ управом, која не би чинила атентате и издајство просвети нашој, нити државне папире куповала, нити зидала патријарашку резиденцију, шта више ни оправљала епископске дворе, него, која би народу издала сав новац фондова и фондација, и то по 80% на зајам и т. д.

Претпостављамо, да су ти чланци написани

и да се пишу за то, како би данашња управа фондова могла у њима наћи, бар по коју, мисао, коју би требало прихватити; а и за то, да се пред народ изнесе потпуна *истина* о стању народно-црквених фондова, која се истина иначе не види и сазнати не може из извештаја, који је год. 1893. штампан и тако народу саопштен; или да се односни чланци пишу бар за то, да се разбистре нека питања, која потезе г. писац, а са којима, као што сведоче његови чланци, није на чисто

У тој претпоставци, одлучисмо ево, да се у низу неколико чланака повратимо опет на прошлогодишње чланке г. писца „Заставиног“ и да му одговоримо на овогодишње чланке, које је написао, и које ће написати.

Цел нам је једина: да у питања, која г. писац хоће да расправља, унесемо што више

светлости са извора јој: истине, фактичности и могућности.

Мучна би нам била работа, да пођемо истим током мисли, како их је поредао г. писац. Јер он је једну те исту мисао, односно приговоре данашњој управи фондова, у више чланака понављао. За то ћемо, пре свега, морати да сами прикупимо и у извештајни ред побројимо те приговоре, па онда ћемо тек, истим редом, и одговора им дати.

Да то чинимо већ сад, пре него што је г. писац своје овогодишње чланке завршио, разлог је у томе, што у прошлоргодишњим чланцима имамо материјал, којег г. писац у овогодишњим чланцима тек прекувава. Буде ли нових приговора у новим чланцима, е па доћи ће ред и на њих, и они ће доћи на своје место у том реду.

Хоће ли све то бити од користи какве? Да ли ће г. писац и његови једномишљеници хтети чути и послушати казивање наше; да ли ће хтети признати разлоге и поклонити се истини и фактичности; да ли ће хтети признати могућим само оно што је могуће, а одрећи се слатких жеља пред леденом збиљом те истине, фактичности и могућности? Казаћемо, да не знамо; за то и стависмо то питање на чело наших чланака. Стависмо га, јер нас прошлост и садашњица овлашћује на сумњу. Јер оне, и прошлост наша и садашњица, богате су доказима, да су се у многим питањима нашег народно-црквеног живота и његових потреба, затварале уши пред разлозима, склапале очи пред светлошћу истине, смрачавало ум пред диктатима фактичности, избежљивао разум пред захтевима могућности, а ућуткавала савест пред моралном снагом свега тога, пред снагом, која сретне народе напретку води. И све то у јединој цељи: бесплодне и убитачне полемике, свађе и раздора са „својим рођеним“.

Не истичемо своју сумњу, а можемо рећи: и сумњу толиких забринутих родољуба, за то, да пребацујемо, било г. г. око „Заставе“, или коме год, некоректност и убитачност горе изложених мана, него за то, да конштатујемо један факат, који нам спречава постизавање истине и у најочигледнијим питањима наших народно-црквених одношаја, а не дозвољава мир ни онде, где га тако лако бити може.

Ми, дакле, сумњамо, да ће наши чланци, са својим разлозима и доказима, изменути мисли

и расположеја наше опозиције и у питању расправе наше; али и под притиском те сумње надамо се, да ће и у нашем јавном мишљењу, и у нашем народу једном доћи час, кад ће она вечна моћ, која зајамчава етичкој снази истине победу, славити ову и код нас. Ми верујемо у тај час, а народу своје желимо што више синова, који ће етичку снагу истине и вечност њезину признавати, њојзи служити и путе спремати, и тај час неће, онда, бити далеко.

Једино у тој вери и ради ње пишемо и ове чланке.

Но, пре него што их отпочнемо, а да у њих не унашамо ништа споредног, учинићемо једну изјаву на увод овогодишњих чланака „Заставиног“ г. писца, на овоме месту.

Г. писац, *ad captandam benevolentiam*, у место речи и тврдња, које су исписане у оспореним чланцима овога листа, приказује, у своје уводу, неко „дрвље и камење“, импутира чланцима нашега листа непристојно и неуљудно писање, којем је оштро оружје „стрела јада и жучи“. А да *benevolentia a priori* буде што сигурније придобивена, приказао је својој публици, да све то бива — што он рече — још и „са благословом св. Синода“. А зашто? За то, јер те речи стоје исписане на челу овога листа.

Ко изгуби, има права да се љути; стара је реч. Исто тако је стари и обичај, да неки људи свој губитак и пораз олакшавају себи, а прикривају пред другим светом: разним вице-вима, какве ко уме, и горком шалом.

Па се ми не би, а ради тога, ни обзирали на срдити хумор г. писца и на његова неоправдана и неделикатна пребацивања, да нам није намера, једном за свагда, изјавити: да практику повлачења „благослова св. Синода“ у расправу „Српског Сиона“ са листовима, који ту расправу изазивају, а са којом „благослов св. Синода“ ни у каквој сези не стоји и стајати не може, него се једино протеже на званичан део овога листа. — сматрамо „хватањем утопљеника за сламку“, и доказом изнемоглости, те слабости својих, у расправи, противника.

А кад би хтели још нешто да кажемо, морали би рећи, да ту тактику сматрамо и неделикатним и неродољубивим нападајем на светост благослова и узвишеност власти, коју св. Синод претставља и према својим вернима и

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

према свима, с којима Он у дотицај долази и доћи може.

Да, пак, у чланцима „Српског Сиона“, односно нашег сарадника, нема свега оног што им се импутира, доказују сами чланци. И сваки, ко би хтео да се о томе увери, нека их прочита. Колико пак, свега тога, и свега осталог, има у чланцима г. писца „Заставиног“, доказују то опет његови чланци. И ту не помаже виц ни срдити хумор; јер *scripta manent*.

А што г писац, у чланцима овога листа, види неко „дрвље и камење“, то је сасвим разумљиво. Поражен човек, у свему што га поражава, види „дрвље и камење“. У овом случају је поразила *истина*, а истина је ваистину „дрвље и камење“ за свакога, ко се против ње диже и ко њу хоће да вређа, прикрије, ил' ућутка.

А сад прелазимо на саму ствар.

(Наставиће се.)

ДОПИСИ.

Добановци, 19 јануара. Данас бејаше наше место сведок једног дивног призора, једне колико скромне толико и ретке свечаности. Уважена старина, наш парох *Живојин Тошић*, прославио је тај дан у кругу околног свештенства, својих познаника, пријатеља и своје родбине 45-годишњицу своје свештеничке службе као и брачног живота са супругом му Драгињом. Почетак те скромне славе наговестило је око $\frac{1}{2}$ 10 сах. брујање звона са узвишеног звоника св. дома молитвеног, те позвало побожан народ на молитву, да у заједници са часним свештенством прослави то ретко славље свог старог свештеника. Да би се побожни народ што дуже сећао овога дана и славе, обављено је тада на најсвечанији начин освећење дивног полијелеја у вредности од 250 фор. што га парох Живојин Тошић за успомену 45-годишње своје пастирске службе приложи са супругом Драгињом св. матери цркви“. После освећења одслужило је присутно свештенство на челу са слављеником најсвечаније св. литургију а на јектенија је одговарало наше певачко друштво, у коме је поред наше омладине видети и доста наших вредних ратара, који истим жаром и маром настојавају, да певачко друштво одговори своме узвишеном задатку, што нас врло радује и весели. Певачко је друштво, као и до сад, и овом приликом показало, колико уме да цени св. нам веру прадедовску, да љуби св. нам матер цркву, па и да свог старог свештеника уважава. Нека певачко друштво иде и на даље овом светлом стазом, ми ћемо му за то бити врло захвални и одати достојно признање.

Диван призор бијаше на свршетку свете литургије, када се седа старина, умировљени парох сурчински Ђорђе Месаровић, поце на св. амвон,

те са узвишеног места овог најтоплије поздравиле многобројно искупљени народ, растумачи му значај данашње свечаности и уједно захвали му на овако лепом одзиву, чиме је само показао, како уме уважавати свог старог свештеника и његову славу најујердније прославити; па као што се побожни народ стекао, да се помоли Богу милостивоме за здравље и срећу свога пароха и духовног оца, тако ће и данашњи слављеник, као и до данас, и у будуће слати топле молитве пред узвишени престо великога цара небеснога за добро миле пастве своје. И сад настаје најдирљивији тренутак. Седа старина окрете се „своме брату Живојину“ те дршћућим, старачким и пуним достојанства гласом а сузним очима поздравиле му данашњу — заиста ретку — свечаност и славу, заблагодари му на дивном прилогу св. матери цркви, позва га да и на даље љуби и он духовну паству своју онаком љубављу, каква се према њему од стране пастве у овом лепом одзиву указала. Те је речи седа старина изговорио таком топлином осећаја, искреношћу и неизмерном љубављу према слављенику, која му је из сузних очију блистала, да су цео народ електризовале и дирнуле до дна душе па их је са особитим допадањем и учешћем саслушао, а нама се пак у тај мах и нехотице наметну питање: Свемогући Творче! Није ли баш суђено да та дивна искреност и љубав међусобна у свештенству ослаби и готово изумре са ветеранима свештеницима — са духовним синовима блаженопочившег Стратимировића, Станковића и Рајачића.

После св. литургије одслужено је благодарење, иза ког се слављеник топло захвалио своме милом народу на указаној му љубави и пажњи. За тим је код своје куће примао честитке од

околног присутног свештенства, местних власти и свих виђенијих парохијана, као и певачког друштва, од којих му већина за богатом трпезом мили гости беху. За свечаним обедом пало је више званичних и родољубивих здравица, од којих се нарочито истиче слављеникова Њ. Светости српском патријарху Георгију, која је са „Тон деспотин“ свечано и одушевљено пропраћена. Између осталих вредно је споменути здравицу побожној души и великој ктиторци Марији

Ичко, која овдашњој св. цркви не давно приложи дивно од црвене кадифе богато златом извезено небо у вред. 600 ф. „за успомену свога супруга Димитрија и сина Петра“. Овој дакле племенитој души и данашњем слављенику са супругом имамо захвалити, што нам нашу св. цркву кресе два дивна украса, чиме би се могла подичити и много виђенија цркв. општина.

Тако се ето заврши ова скромна свечаност која ће нам дуго у лепој успомени остати.

С.

Карловци, 28 јануара 1895.

Његова Светост, Преузвишени Господин Георгије Бранковић, Митрополит карловачки и Патријарх српски, благоизволео је и за благосудио,

претставком Својом на високо кр. угарско министарство, учинити сходне кораке, ради сазива народно-црквеног нам сабора, између Васкрса и Духова ове године.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Дар Његове Светости, Преузвишеног Господина Патријарха Георгија Бранковића карловачкој саборној цркви). *Св. Патријарх Георгије* благоизволео је карловачкој саборној цркви даровати црквених утвари и одјејанија у вредности од 3400 фор.

— (Орден Данилова реда I реда) којим је вишешки кнез Црне Горе и Брда, Никола I, благоизволео одликовати Његову Светост Преузвишеног Господина Патријарха Георгија Бранковића, стигао је Његовој Светости, путем угарског министарства а *latere* и министарства просвете, баш на дан св. Три Јерарха те је тога дана, на архијерејској служби божјој, у „многољетствију“, први пут, Његова Светост, св. Патријарх Георгије Бранковић, споменут и као „*великокрестник* ордена Данилова реда *првога сачиена*“.

— (Молебствије за здравље високопреосвештеног Господина Епископа темишварског Никанора Поповића.) На дан Сретенија о. г. а на архијерејској литургији, коју је богослужила Његова Светост Св. Патријарх Георгије, држано је молебствије за високопреосв. Епископа Никанора.

— (Болест високопреосв. Епископа Никанора.) Дана 1. (13.) фебруара о. г. изве-

дена је у двору епископском операција на високопреосв. Епископу Никанору.

Болесна нога ампутована је изнад колена. Операција је, по досадањим вестима, сретно изведена, а „изгледи су врло добри“, а наима, да ће узвишени болесник преболети.

Жалимо, да је до ампутације морало доћи; ал нам остаје утеха, да ће она сачувати и одржати драгоцен живот високопреосвештеног Епископа Никанора, за који се живот најтоплије Богу молимо.

— (Митрополијски Школски Савет) држаће своје седнице дана 6. и 7. фебр. о. г.

— (Високопреосвештени Господин Герман Опачић, Епископ бачки) богослужио је, на дан св. Три Јерарха, св. литургију у новосадској алмашкој цркви, уз асистенцију: протопресвитера Милана Ђирића, игумана Мирона Ђорђевића, протојереја: Павла Балте и Јована Јеремића, пароха Захарија Станковића, гимназ. катихете Михаила Миловановића и два ђакона.

Високопреосвештени Епископ је побожни народ алмашког храма и све присутне, на концу св. литургије, поучио архинастирском поуком.

Архинастирска поука је била: о заслугама добрих дела, а наглашавана је узвишеност и неизгладивост добрих дела, а да сваки човек у себи носи способност за добра дела, те по томе, да би сваки

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

човек могао извесне заслуге стећи својим добрим делима, и њима се приближавати Богу и бољој милости.

Поука високопреосвештеног Епископа Германа, која је била слатко зачињена подесним примерима и причама из св. писма, и народу разумљиво и приступачно изговорена начином, који разбуђује, загрева и покреће, била је од присутног народа саслушана најживљом пажњом пробуђене побожности.

Задовољен народ духовном пињом свога доброг Архипастира није могао задржати у својим грудима усхићења свога осећај, него је, у знак захвалности, клицао своје Архипастиру бурно: живео!

Узвишеном Архипастиру пак најмилије би било: да његове Архипастирске речи одјекну са добрих дела његове љубљене пастве.

— (Прилози „Фонду св. Саве“.) *Високопреосвештени Господин, Епископ вршачки Нектарије Димитријевић*, благоизволео је даривати „Фонд св. Саве“ са прилогом од 500 фор.; а *епархијски фонд вршачке епархије* такођер са прилогом од 500 фор. Слава му!

— (Беседа у корист „Фонда св. Саве“.) Срби у Будимпешти приређују, дана 7. фебруара о. г. беседу с игранком у корист „Фонда св. Саве“. Приређивачком одбору председник је г. Стеван В. Поповић, подпредседник г. Др. Божа Јефтић, тајници г. г. Бранко Димитријевић и Станко Аранички, благајник г. Никола Петровић, а ликовођа г. Јован Миљковић.

Ово је трећа тек „беседа“, која свој приход намену „Фонду св. Саве“. Прве две бежу у *Осеку* и у *Беоцину*. А да је среће, колико би их било! „А да је свијести, вели „Србобран“, и увиђавности, свако би мјесто и друштво заборавило на своје интересе, па свој приход послало тамо гђе је најнужнији, а остарина и омладина, Срби и Српкиње, не би смјели ни на коме јавном мјесту сметати с ума „Фонд св. Саве“. Хвала „Србобрану“ на његовим тим српским речима!

— (Српска трговачка омладина у Будимпешти) послала је управи фондова 150 фор. — половицу од чистог прихода са своје беседе као свој прилог „Фонду св. Саве“. Евала јој и поносан јој образ српски!

— (Седница Патроната „Мировинског Завода за свештеничке удовице и сирочад епархије бачке“) одржана је у Новом Саду 22. новембра (4. децембра) 1894 године под председништвом Његовог Високопреосвештенства, Господина Германа Опачића, епископа бачког. У истој седници су следећи пред-

мети решени: 1. Оверовљен је записник последње седнице. — 2. Протоколарно је изјављена захвала и благодарност Његовој Светости, преузвишеном Господину Георгију Бранковићу, Патријарху српском, на очинском старању и бризи, којом је овај Завод пригрлио и унапредио. — 3. Узета је на знање смрт Василија Чупића пароха ст. футошког и члана Мировинског Завода, с тим, да ће му удовица ступити у уживање пензије од 300 фор. након године дана после смрти његове. — 4. Одобрен је, прегледани и у своје реду нађени, рачун Мировинског Завода од 1893 године те је књиговођи и благајнику г. Ђорђу Вељанском издата опросница. — 5. Одобрен је прорачун за 1895 годину, по ком је приход са 6914 ф. 40 н. а расход са 1580 фор. исказан; прираштај биће за 1895 годину 5334 ф. 40 н. — 6. Примљени су као нови чланови у Мировински Завод ови свештеници: протојереј Ђорђе Јеврић парох у Сегедину, Тимотије Димитријевић капелан у Суботици, Стеван Кирић парох у Фелдварцу, Никола Киријак сист. парох у Сомбору, Владислав Вуковић капелан у Каћу, Стеван Николић парох админ. у Обровцу, Милош Прекајски капелан у Сенти. — 7. Привремено примљени чланови, проглашени су за редовне чланове, пошто су својим дужностима задоста учинили, и то: Жарко Поповић катихета у Сомбору, Никола Теодоровић капелан у Новом Саду, Вељко Миросављевић ђакон у Новом Саду, Теодор Јозанов сист. парох у Ђурђеву. — 8. Решено је све оне чланове Мировинског Завода, који су са уплатом чланарине заостали, позвати, да своје дуговање у року од 3 месеца дана уплате, у противном случају по истеку тога рока, да ће се путем административног одбора бачког парохијска плата на исплату чланарине запленити. — 9. Уважена је молба Александра Каленића, пароха Ст. Паланачког, да се од плаћања годишњег приноса од 18 фор. опрости с тим, да ће му удовица у случају његове смрти, стару пензију од 60 фор. моћи уживати. — 10. Узет је на знање извештај фишкала заводског г. Владе Стратимировића, да је нехатне дужнике ради уплате дугова утужио, и да су парнице у току.

Ђорђе Вељански, књиговођа и благајник.

— (Српск народно позориште) отпочело је јучер, 4. (16.) фебруара, своје представе у ново подигнутом позоришту.

— (Концерат три сестре Славјанске — у Карловцима). Дана 12. (24.) фебруара о. г. даће три, добро нам познате вештакиње, сестре Славјанске, концерат у Карловци, у гимназијској дворани. Изван програма певаће вештакиње и црквене песме. Цена

улазницама биће, седишта: 1 ф. 50 н. и 1 ф., ста-
јање 50 н., ђачка карта 30 н.

I. Исказ скупљених прилога за „фонд Св. Саве“.

(Наставак.)

Делиблато: 12 ф. г. Илија Ивачковић, 6 фор.
г. Александар Ивачковић, по 5 ф. срп. прав. цркв.
општина, г. Јован Димитријевић, 3 фор. г. Кристина
Тодоров, по 2 фор. г. г. Јован Ивачковић, Јелена
Ивачковић, Никола Лазаров, Петар Поповић, Ма-
нојло Ивачковић, Јован Раић, Светозар Шливић,
Сима Коларски, Жика Буторка, по 1 ф. г. г. Јован
Михајловић, Гаја Коларски, Васа Милин, Андреја
Филипов, Миле Гаврилов, Љубомир Бугарин, Марко
Поповић, Милош Коларски, Гига Ритонечки, Тодор
Петков, Коста Јанча, Раја Попов, Сава Вукашинов.
Браћа Станковићи, Јован Петровић, Совра Петро-
вић, Жива Ивачковић, Паја Вукашинов, Душан
Ивачков, Жива Мирјанић, Коста Николић, Кузман
Попов, Живан Божанић, Лука Радосављев, Ан-
дреја Панчевац, Тана Радосављев, Милош Мирјанић,
Јова Мирјанић, Стеван Јанча, Тана Лазаров, Васа
Радосављев, Лука Стојаков, Жива Јанча, Велимир
Коларски, Паја Деђански, Сима Милин, Гена Милин,
Леса Јеличић, Стеван Цвеић, Лаза Гладински, Бока
Шливић, Вита Шљивовачки, Јован Пузић, Павле
Ненадов, Аврам Ивачков, Пера Ивачков, Марин
Басараба, Коста Цуцуљ, Стеја, Ритонечки, 70 нов.
г. Гига Петровић, по 50 нов. г. г. Прока Буташ,
Тодор Попов, Драга Стојаков, Стеван Лазаров, Ни-
кола Маричков, Пера Јованов, Арса Филипов, Јоца
Јованов, Васа Бузађија, Богољуб Стоимиров, Жива
Радосављев, Аркадије Миљков, Младен Јеличић, Васа
Коларски, Георг Бошков, Светозар Ивачков, Коста
Ракићован, Мила Помар, 35 нов. г. Кристина Раић,
30 н. г. Пера Коларски, 20 н. г. Јова Вукосављев.

Парга: 10 ф. срп. прав. цркв. општина, по 1 ф.
г. г. Александар Котец, Васа Рошкулец, Тома Сто-

јановић, Стеван Годомиров, Глигорије Стојанов, по
50 н. г. г. Нића Стојшин, Жива Стојанов, Тодор
Попов, Јован Поповић, Паја Бесараба, Жива Рошка,
Велимир Нешков, Стеван Милићев, Коста Римацки,
Стеван Нешков, Стеја Милосављевић, Жива Тома-
шев, Младен Савков, Сима Лукачев, Јаша Јаковљев,
Живота Стојанов, 40 н. г. Јошка Кокора, по 30 н.
г. г. Атанасије Попеско, Васа Урсулов, по 20 н.
г. г. Никола Лаушев, Живан Јованов, Жива Милошев.
Светозар Мијатов, по 10 н. г. г. Тома Радуловић,
Глиша Јованов.

Новосело: 5 ф. г. Сава Николић, по 3 ф. г. г.
Александар Никшић, Јулијана Николић, по 2 ф. г. г.
Миша Ст. Јовановић, Софија Никшић, по 1 ф. г. г.
Васа Бранковић, Светозар Зарић, Стеван Рајић,
Светозар Јовановић, Коста Лацков, Анча Петровић,
Атанасије М. Димитријевић, Миша Атанацковић, по
50 н. г. г. Сава Модошан, Жија Севкерицац, Сава
Модошанов, Стеван Симић, Илија Модошанов, Ата-
насије Симић, по 20 нов. г. г. Мита Кнежевић,
Мита Стејић, Тома Крецуљ, Коста Пандуров, Сте-
ван Чавошки.

Стари Кер: 5 ф. школски фонд, по 1 ф. г. г.
Михаил Стефановић, Аркадије Р. Павловић, по 50 н.
г. г. Софија Арк. Павловића, Јеврем Кобиларов,
Стеван Савин, по 20 н. г. г. Стеван Жижак, Паја
Малешев, Тома Ракић, Милан Андрић, Петар Збућ-
новић, Мита Кобиларов, Пера Кобиларов, Илија
Ботић, Пера Кунишки, Арон Бујандрић, Була Жи-
жак, Милош Ботић, Шандор Ботић, Лаза Бујан-
дрић, Сергије Мургашки, по 10 н. г. г. Тома Ан-
дрић, Паја Бељански, Васа Збућновић, Арон Мар-
ковић.

Ада: 100 фор. срп. прав. цркв. општина.

Срп. Ковин: 5 фор. г. Максим Лудајић.

Сакуле: 20 фор. срп. прав. цркв. општина.

Н. Сентиван: Штампано у бр. 43. „Срп. Сиона“
12 фор. **Свега до сад: 12.433 *ор. 90 новч.**
(Наставиће се.)

ОГЛАСИ.

Е. 1121. I. 242 ex 1894.

Е Д И К Т. 20 1-3

Катарина Панић рођ. Богдановић из Радимне,
која је свога мужа, Александра Панића, ратара
из Мачевића, још године 1860. вероломно напу-
стила и у свет отумарала, позива се овим путем,
да се у року од 45 дана од дана првог увр-
штења овога едикта овој консисторији пријави;
јер ће се иначе парница и без ње свршити.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу
16. јануара 1895. држане.

Епархијска консисторија вршачка.

С Т Е Ч А Ј. 22 1-3

Поново се расписује стечај на упражњено
учитељско место у *Турском-Бечеју* за I - IV. раз-
ред срп. народ. вероисповедне школе.

Учитељска плата састоји се: у готовом новцу
420 ф. у име плате, 40 ф. за повторну школу,
25 ф. у име послуге и 4 јутра I. кл. ораће земље,

на коју учитељ сваковрсни порез плаћа; простран
и врло удобан стан са баштом и зими огрев ко-
лико устреба; осим тога ако за цркв. перовођу
изабрат буде, 30 ф. у име перовођства.

Изабраном учитељу у дужност спада школ.
уредбом прописане предмете предавати, у св.
цркви при сваком богослужењу за десном пев-
ницом појати и школ. децу у црквеном појању
обучавати.

Компетовати могу само они Срби учитељи,
који су у Сомбору за учитеље оспособљени и
који мађарским језиком потпуно владају.

Учитељ ће своју плату месечно у напред из
прирезне благајне примати. Рок стечаја истиче
на четири недеље од датума овог стечаја.

Молбенице, које се имају на потписаног по-
слати, после истеклог рока неће се у обзир узети
Из седнице Школског Одбора, држане у
Т. Бечеју, 27. јануара (8 фебруара) 1895 год.

Ђока Николић, председник шк. одбора.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.ej.1998.1.224.ex.1894.

Е Д И К Т.

21 1—3

Петар Бугарин, бивши поштар у Мраморку, који је још пре четири године своју супругу Јулијану, рођ. Лацковић, злонамерно напустио и некуда у свет отишао, позива се овим путем, да се у ствари бракоразводне парнице, што ју његова супруга против њега повела, овој консисторији пријави у року од 45. дана после првога уврштења овога едикта, јер ће се у противном случају ова парница и без њега довршити.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу 16. јануара 1895. држане.

Епархијска консисторија вршачка.

Бр. 329.

К О Н К У Р С.

14 3—3

Ради попуњења парохије *Дуна-Сенјске* са платом VI. класе отвара се овим конкурс.

Проситељи имају своје документирание молбенице за четири недеље дана од првог уврштења овога конкурса у „Српски Сион“ консисторијуму овоме поднети.

Из седнице Консисторијума Епархије Будимске у Сент-Андреји 28. децембра 1894. држане.

Епархијски Консисторијум.

ЕНо. 996 ex 1894. К. 1889.

17 3—3

Е Д И К Т.

Услед бракоразводне жалбе Викторије Стојаков из Бочара против супруга јој Коете Стојаковог, који је незнано у свет куда отишао, — овим се речени Коета Стојаков позива, да у року од 60 дана консисторији овој или лично предстане или место свога пребивања обзнани, јер ће се иначе против њега подигнута бракоразводна парница и без њега окончати.

Из конс. седнице држане у Темишвару 20. децембра 1894. године.

Епарх. консисторија темишварска.

Е. 1024 I. 226. ex 1894.

С Т Е Ч А Ј.

15 3—3

На *парохијско место у Опаву* овим се стечај отвара.

Ваљано ивструјисане молбенице имају се до 15. фебруара 1895. код потписане консисторије предати.

Из седнице епарх. консисторије, у Вршцу 12. децембра 1894. држане.

Епархијска консисторија вршачка.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешено, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене изнађена и много пута одликована

патентирана са отвореним одушкама провиђена звона,

која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на нпже има увек готових на стоваришту.

198 25—26

Илустровани ценовници и прорачуни трошња бесплатно и франко.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Нвом Саду.